

Verslag van de gebruikersdag Rekenmodule Natuurkwaliteit NNN (RNN)

op 31 oktober van 10:00-17:00

Vredenburg, Utrecht

Bijlage 1: aanwezigen

Bijlage 2: presentaties

Bijlage 3: verslag van het goede gesprek

Opening (Jeroen Kusters, BIJ12)

Opening door de dagvoorzitter Jeroen Kusters.

Doel van deze dag is om de huidige RNN 'beter in de vingers te krijgen'. Na deze dag hebben jullie:

- extra handvatten om aanvullende (GIS)berekeningen met de RNN uitkomsten te doen;
- extra (GIS)-kennis over het invoeren van data in de RNN;
- beter inzicht hoe u de gewenste beoordelingen kunt uitvoeren;
- aanvullende kennis over het kwantificeren van de uitkomsten van de RNN: hoe gebruik je dit voor het 'goede gesprek' en voor het (bijstellen van) SNL natuurbeleid?

Huidige binnenkomende issues (Tiny de Ruijter, BIJ12)

- Tiny heeft als functioneel beheerder een presentatie gegeven over het doorgeven van foutmeldingen en wensen en wat hier door BIJ12 mee wordt gedaan.
- Foutmeldingen en wensen via top desk (wordt vervangen door service now). Bij elke organisatie is een coördinator aangewezen (lijst staat op de website van BIJ12).
- Overige vragen kunnen gemaïld worden naar RNN@gbo-provincies.nl
- Wensen zijn geordend en Tiny heeft voorbeelden gegeven welke wensen prioriteit krijgen (zie powerpoint presentatie). Dit wordt ook gepubliceerd op de website van BIJ12.

Ruimtelijke spreiding soorten (Patrick Lansing, Provincie Noord-Brabant)

- Patrick heeft een toelichting gegeven op de GIS rekentool om kaarten te maken om de verspreiding van kwalificerende soorten in beeld te brengen.
- De tool maakt een kaart met het aantal kwalificerende soorten per gridcel, de rode lijst soorten en eventueel ook het aantal soortgroepen.
- De tool is gemaakt voor ARC GIS 10.3 en zou ook in 10.4 en 10.5 moeten werken.
- Als input worden de downloads uit de RNN gebruikt.
- Anne Kersten (Drenthe) heeft de tool al gebruikt en is er tevreden mee. Ze gaat wel vaak ook terug in de basis bestanden welke kwalificerende soorten er dan zijn aangetroffen, want dit zie je met deze tool niet terug in het kaart beeld.
- De tool maakt niet zelf extra keuzes (in het verwijderen van soorten). De exacte download uit de RNN wordt gebruikt.
- Tijdens de presentatie ontstond de discussie of een rode lijst vissoort die meetelt voor een bostype wel echt wat zegt over de kwaliteit of niet. Dit soort keuzes zijn dus in deze tool niet gemaakt en je kan altijd zelf kritisch naar de aanvullende rode lijst kijken.

Ervaringen Gelderland en goede gesprek (Jaap Ex, Provincie Gelderland)

- Het kostte veel tijd om alle informatie boven tafel te krijgen en ook het uitvoeren van de beoordelingen heeft hen veel tijd gekost.
- Ervaring in Gelderland was dat het eigenlijk nodig is om op kleine schaal beoordelingen uit te voeren, pas dan zijn de analyses behulpzaam bij het goede gesprek.
- Dit kost alleen heel veel tijd. In Gelderland is daarom besloten niet alle gebieden te beoordelen.
- Wel is het een goede manier om alle data die wordt verzameld echt te gebruiken.
- Gelderland heeft ook Iteratio gedraaid. Ze waren aanvankelijk sceptisch over wat je kan met deze output, maar het kaartmateriaal bleek behulpzaam. Ze zijn eveneens met hydrologen binnen de provincie besproken en ook deze waren enthousiast.

Uit de ervaringen uit Gelderland zijn een aantal belangrijke aandachtspunten gekomen (let op's):

- In de RNN is als standaard een kaart met beheertypen opgenomen van gebieden waar subsidies worden verleend (aangeleverd door de provincies). Als je ook andere gebieden wil beoordelen kan je deze kaart in de RNN uploaden.
- Er staan geen nul waarnemingen in de rekentool. (zie verder ook presentatie Douwe over niet geïnventariseerde gebieden).
- Bij de structuurkartering is de karteergrens van de beheertypen heel erg bepalend voor je uitkomst. (voorbeeld bomen apart gekarteerd als bos in heide of niet).

Ruimtelijke condities (Patrick Lansing, Provincie Noord-Brabant)

- Patrick heeft een toelichting gegeven op de GIS rekentool om de ruimtelijke condities te kunnen berekenen.
- De inhoudelijke afwegingen hiervoor zijn gemaakt met de expertgroep.
- De tool neemt daarbij ook de gebieden buiten het te beoordelen gebied mee (immers deze hebben ook invloed op ruimtelijke samenhang).

Werkessie Het goede gesprek

(zie apart verslag)

Werkessie Tips en Tricks Ruimtelijke condities (Bas van de Wetering, Prolander)

- De GIS-tool kost erg veel rekentijd (paar uur per beoordeling). 'Spelen' met de tool wordt daardoor lastiger.
- Het installeren van de tool is erg ingewikkeld, met name door de 'harde' verwijzingen. Patrick: in een volgende versie zal dit als het goed is makkelijker zijn, door 'relatieve' verwijzingen.
- Centraal beschikbaar stellen / gebruiken van de tool levert moeilijkheden op qua overschrijven van output namen en gebruik van onderliggende beheertypekaarten. Bas heeft een aanvullende nabewerkingstool gemaakt die e.e.a. oplost en opschoont (zie PowerPoint presentatie).
- Is de tool (bijvoorbeeld) via Python goed om te zetten naar QGIS? Waarschijnlijk zitten er (helaas) wel wat specifieke ArcGIS zaken in, zodat dit niet direct mogelijk is voor het ruimtelijke condities deel van de tool. (voor het FF verspreidingsdeel van de tool kan dit waarschijnlijk wel).
- NB: let erop dat je een beheertypekaart gebruik in de tool, waarbij alle beheertypen zijn weergegeven, ook die buiten de begrenzing van je beoordelingsgebied. Bij het downloaden van je dossiergegevens uit de RNN krijg je namelijk alleen de beheertypen binnen je beoordelingsgebied, terwijl je voor ruimtelijke condities ook de beheertypen rondom je gebied nodig hebt voor de berekening.
- Er is nog geen uitsluitsel over de beste bron voor de benodigde beheertypekaart: gebruikt iedereen daar het Georegister voor?

- Slivers/kleine vlakjes: wat is nu de invloed hiervan? Dit is nog onduidelijk.
- Actie: tool van Bas zal worden samengevoegd met de oorspronkelijke tool van Patrick. Deze zal daarna incl. handleiding op de website van BIJ12 worden geplaatst. Hierin zal ook opgenomen worden hoe je de xls-gegevens uit de tool kunt overzetten naar een kaartbeeld.

Werk sessie Tips en Tricks Iteratio (Eeuwe van Dijk, Provincie Drenthe)

- Het is belangrijk je data op orde te hebben. Dat scheelt veel tijd in het verwerken van de gegevens.
- Iteratio werkt snel wanneer alle gegevens in de Digitale Standaard beschikbaar zijn. Dat is bij vegetatiekarteringen van andere organisaties dan Staatsbosbeheer vaak niet het geval.
- Ook zonder Digitale Standaard is er vaak veel mogelijk, al kost dat de nodige moeite.
- Wel een vegetatiekartering en bijpassende opnames, maar niet in de Digitale Standaard? Dan kan Iteratio gewoon gedraaid worden. Alleen de laatste stap, de uitkomsten middelen en geschikt maken om toe te voegen aan de vegetatiekartering (via Toestand) moet dan handmatig uitgevoerd worden.
- Bij een vegetatiekartering zonder opnames kunnen andere opnames gezocht worden uit de periode van de vegetatiekartering, bijvoorbeeld LMF of vegetatiedatabank. Aan deze opnames moet het lokale type toegevoegd worden op basis van de ligging in de vegetatiekartering. Dan kan er als boven verder mee gerekend worden.
- Wanneer er wel opnames maar geen kartering beschikbaar is, kan een 'lokaal type' gemaakt worden met ASSOCIA. De bijbehorende vegetatievlakken kunnen geconstrueerd worden met behulp van TOP10NI, beheertypekaart, luchtfoto en/of missende vlakken in een kartering.
- Grofweg: hoe meer moeite je moet doen, hoe meer je de uitkomsten kritisch moet beschouwen.

Werk sessie Omgang met niet geïnventariseerde gebieden & ervaringen informele beoordeling (Douwe Schut-ATKB)

- Voor de provincie Zuid-Holland heeft ATKB een aantal beoordelingsgebieden geanalyseerd.
- De gebieden die niet (of onvoldoende) zijn geïnventariseerd zijn daarbij buiten de beoordeling gelaten omdat deze gebieden de eindbeoordeling te veel beïnvloeden.
- Tijdens de presentatie is een stappenplan gepresenteerd hoe dit is gedaan.
- Bovendien is toegelicht waar je op moeten letten bij het opstellen van je bestanden die je in de rekentool kan uploaden.
- Tijdens de discussie kwam naar voren dat voorgestelde plan van aanpak ook gebruikt kan worden om gebieden te beoordelen waar steekproeven zijn gedaan (bijvoorbeeld kwelders in Friesland)
- Sipke en Anne (Drenthe) leek de voorgestelde manier inderdaad handig om om te gaan met ontbrekende data. Wel is het best lastig om te weten welke gebieden onvoldoende geïnventariseerd zijn.
- Victor Mensing (NDFF) gaf als reactie daarop aan dat hij wil nadenken over een soort stoplichtkaart m.b.t. de compleetheid van de gegevens. Aanwezigen gaven aan dat dit heel erg handig zou zijn.
- Tijdens de discussie kwam ook naar voren dat de plantenkartering van Staatsbosbeheer vaak uit vlakgegevens bestaat. Deze kunnen nu nog niet ingelezen worden in de RNN. Bij12 en Staatsbosbeheer moeten hier nog een oplossing voor vinden.
- Jeroen (BIJ12) gaat uitzoeken of het mogelijk is om een livelink te maken tussen de RNN en de NDFF en hoeveel deze aanpassing van de RNN zou kosten.

Evaluatie van de dag

Ter afsluiting is in tweetallen gepraat over de belangrijkste punten van de dag en zaken waar mee je aan de slag wil gaan. Iedereen heeft dit ook op geeltjes genoteerd. De opbrengst is hieronder gecategoriseerd weergegeven. Als een punt door meerdere aanwezigen is genoemd, dan is dit tussen haakjes weergegeven.

De, volgens de deelnemers, belangrijkste punten van de dag

(Technische) ervaringen uitwisselen

- Gebruik RNN: tips en tricks en ervaringen delen (8 keer genoemd).
- Inzicht in extra Gistools (5 keer genoemd).
- Tips en tricks Iteratio leren (3 keer genoemd).
- Tool inzetten voor specifieke gebieden. Hele beoordelingsgebieden zijn te arbeidsintensief (2 keer genoemd).
- Soortnamen koppelen aan Uri zodat Nederlandse naam en Wetenschappelijk naam in portaal (RNN) zichtbaar worden bij de tabellen in de tool.

Duiding van de resultaten en het "goede gesprek"

- Samen nadenken over het "Goede gesprek" (8 keer genoemd).
- Toepasbaarheid methode en duiding resultaten blijft belangrijk aandachtspunt zoals naar voren kwam tijdens presentatie Jaap Ex (2 keer genoemd).

Compleetheid van de gegevens

- Belangrijk blijft nog steeds: Welke data is er voor mijn rapportagegebied, is dit compleet voor mijn beoordeling (twee keer genoemd). Een metadata kaartlaag is daarvoor zinvol.
- Realiseren over welk gebied je je beoordeling doet en dat je dit in de RNN kan aanpassen.
- Mogelijkheid om percelen er uit te laten waar je geen gegevens van hebt (2 keer genoemd).

Algemeen

- Delen van kennis en ervaringen en interactie terreinbeheerders en provincies (3 keer genoemd).
- Er is enthousiasme bij de gebruikers (2 keer genoemd).

Overig

- Middagprogramma RNN module, belangrijk: aanpassing betreft beheer.
- Verbeterslag in het terreinbeheer als gevolg van de RNN.
- Consensus over tool Ruimtelijke condities en verwoording daarvan in de werkwijze SNL monitoring.
- Overzicht kartering.mxd.
- Goede presentaties in de ochtend.

Waar willen de deelnemers mee aan de slag gaan

Aan de slag met analyses

- Aan de slag met de Rekenmodule (twee keer genoemd).
- Iteratio gaan gebruiken (3 keer genoemd).
- Gis tools van Patrick Lansing gaan gebruiken
- Aanscherpen tool Ruimtelijke conditie
- Bij de volgende interne kwaliteitsbeoordelingen (Natuurmonumenten) de SNL methode en rekentool inzetten
- Opsplitsing maken naar wel en niet geïnventariseerde gebieden (onderdeel flora en fauna)

Goede gesprek

- Goed gesprek organiseren (3 keer genoemd).
- Goed gesprek op basis van meerdere gebieden in plaats van één pilot
- Afstemming certificering en goede gesprek en monitoring aanscherpen in programma van eisen certificering.

Overig

- Structuur verder uitwerken (3 keer genoemd) en natuurlijkheid.
- Data structureren.
- Vlakgegevens van Staatsbosbeheer, organiseren dat deze in de RNN mee genomen kunnen worden.
- Nieuwe planning SNL.
- Meer GIS ondersteuning regelen en behapbaar houden van de beoordelingen.
- Positie en rol RNN helder houden en hiernaar handelen en communiceren.
- Voorafgaand aan de beoordeling extra inzoomen op landschapsecologische aspecten.

Bijlage: Lijst met deelnemers plus contactgegevens

Wie	Organisatie/Provincie	Mail
Andre ten Hoedt	Natuurmonumenten	a.tenhoedt@natuurmonumenten.nl
Anne Kersten	Drenthe	a.kersten@drenthe.nl
Bas van de Wetering	Prolander	b.vandewetering@prolander.nl
Douwe Schut	ATKB	D.Schut@at-kb.nl
Edwin van Hooff	Groningen	e.van.hooff@provinciegroningen.nl
Eeuwe Dijk	Drenthe	e.dijk@drenthe.nl
Eric Thomassen	Zuid Holland	ef.thomassen@pzh.nl
Erik Mekenkamp	Gelderland	e.mekenkamp@gelderland.nl
Esther van Assen	Gelderland	e.van.assen@gelderland.nl
Floris Kooijman	ATKB	f.kooijman@at-kb.nl
Folkje Berk	Flevoland	folkje.berk@flevoland.nl
Fons Koomen	BIJ12	Fons.koomen@bij12.nl
Francine van der Loop	BIJ12/ATKB	F.vanderloop@at-kb.nl
Hanneke van Leeuwen	Noord Brabant	JvLeeuwen@brabant.nl
Jaap Ex	Gelderland	j.ex@gelderland.nl
Jack Geraedts	Limburg	jcm.geraedts@prvlimburg.nl
Jacob Ruijter	Natuurmonumenten	J.Ruijter@Natuurmonumenten.nl
Jan Holtland	Staatsbosbeheer	j.holtland@staatsbosbeheer.nl
Jan Versluis	Gelderland	j.versluis@gelderland.nl
Jeroen Groot	Provincie Drenthe	J.Groot@drenthe.nl
Jeroen Kusters	BIJ12	jeroenkusters@hotmail.com
Jolanda de Winter	BIJ12	jolanda.dewinter@bij12.nl
Joost Buiks	Zuid Holland	j.buiks@pzh.nl
Margo Cadée	BIJ12	Margo.cadee@bij12.nl
Margot Kroot	BIJ12	Margot.kroot@bij12.nl
Marion Pross	Zeeland	m.pross@zeeland.nl
Marjolein van Os	Bosgroepen	m.vanos@bosgroepen.nl
Martin Witteveld	Noord Holland	witteveldtm@noord-holland.nl
Meinte Engelmoer	Fryslan	m.engelmoer@fryslan.frl
Menno van Zuijen	Natuurmonumenten	m.vanzuijen@natuurmonumenten.nl
Mirthe Leliveld	Geodan	mirthe.leliveld@geodan.nl
Nick Naus	Geodan	Nick.naus@geodan.nl
Patrick Lansing	Noord Brabant	plansing@brabant.nl
Piet van Reest	Zeeland	pj.vd.reest@zeeland.nl
Peter Storm	Noord Holland	stormp@noord-holland.nl
Peter van der Molen	BIJ12	Peter.vanderMolen@bij12.nl
Remco van Rosmalen	Natuurmonumenten	r.vanrosmalen@natuurmonumenten.nl
Robert Bibo	Limburg	rm.bibo@prvlimburg.nl
Roland Jalving	Fryslan	r.jalving@fryslan.nl
Sipke Holtes	Drenthe	s.holtes@drenthe.nl
Tiny de Ruijter	BIJ12	Tiny.deRuijter@bij12.nl
Victor Mensing	SOVON/NDFF	victor.mensing@natuurloket.nl
Wilco Non	Adviesbureau LNH	w.non@natuurlijkezaken.nl